

Sygn. akt VIII U 678/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st. sekr. sądowy Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 r. w Gdańsku

sprawy **E. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 25 marca 2013 r. nr (...)

**oddala odwołanie**

/na oryginale właściwy podpis/

**Sygn. akt VIII U 678/13**

### **Artykuł I. U Z A S A D N I E N I E**

Decyzją z dnia 25 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił E. P. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem ubezpieczony nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż brak jest dokumentów potwierdzających wykonywanie prac w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony E. P. domagał się zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 01 września 1968 r. do 30 czerwca 1971 r. – nauka w zawodzie stolarz oraz okresów, od 01 lipca 1971 r. do 04 marca 1972 r., od 13 marca 1972 r. do 31 grudnia 1975 r., od 17 stycznia 1976 r. do 15 września 1977 r., od 16 września 1977 r. do 30 listopada 1991 r. jako stolarz meblowy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując w całości stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 12 września 2013 r. wnioskodawca sprecyzował, iż domaga się zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 01 lipca 1971 r. do 30 listopada 1991 r.

### ***Sąd ustalił następujący stan faktyczny:***

E. P., ur. (...), w dniu 18 marca 2013 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 30 lat, 2 miesiące i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Do okresów pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył spornych okresów zatrudnienia ubezpieczonego od 01 lipca 1971 r. do 04 marca 1972 r., od 13 marca 1972 r. do 31 grudnia 1975 r., od 17 stycznia 1976 r. do 15 września 1977 r., od 16 września 1977 r. do 30 listopada 1991 r, w oparciu o przedłożone świadectwa pracy.

Decyzją z dnia 25 marca 2013 roku organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi na brak 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Niesporne, vide akta ubezpieczeniowe: wniosek – k. 1-3, karta przebiegu zatrudnienia – k. 25, świadectwa – k. 8,9,13,15, decyzja – k. 26.

W okresie od 01 lipca 1971 r. do 04 marca 1972 r. ubezpieczony był zatrudniony w Fabryce Pomocy (...) w K. na stanowisku stolarza.

Następnie w okresie od 13 marca 1972 r. do 31 grudnia 1975 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy (...) w K. na stanowisk stolarza.

W okresie od 17 stycznia 1976 r. do 15 września 1977 r. ubezpieczony zatrudniony był w Fabryce Pomocy (...) w K. na stanowisku stolarza.

Następnie w okresie od 16 września 1977 r. do 30 listopada 1991 r. ubezpieczony zatrudniony był w P.U.B. (...) w G. na stanowisku stolarza. Ubezpieczony zajmował się montażem beczkowsów. Wykonywał prace malarskie.

Dowód: świadectwo pracy – akta ubezpieczeniowe: k.8, 9,13,15, zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony – protokół z dnia 12 września 2013 r. – zapis na płycie CD – k.36, zeznania świadka J. R. – protokół z dnia 12 września 2013 r. – zapis na płycie CD – k.36

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Zeznaniami ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony oraz świadka J. R. Sąd, co do zasady dał wiarę, jednakże wskazać należy, iż zeznania świadka nie wniosły co do istoty sprawy ważnych okoliczności. Z zeznań świadka wynikało, iż wnioskodawca pracując przy budowie barakowsów w zakładzie S. wykonywał więcej prac montażowych, niż stolarskich. Świadek nie pamiętał też okresu zatrudnienia ubezpieczonego.

### ***Sąd zważył, co następuje:***

#### ***Artykuł III.Odwołanie ubezpieczonego E. P. należało oddalić.***

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo ubezpieczonego do emerytury określonej w przepisie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009, Nr 535 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w

przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet, okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, 20 lat dla kobiet, nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioszek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczony swoje prawo do emerytury w obniżonym do 60 lat wieku emerytalnym wiąże z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych, a zatem stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej wymagany jest, aby wykazał on na dzień 1 stycznia 1999 roku 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.), t.j. pracy wymienionej w wykazie A tegoż rozporządzenia.

Wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (**§ 2 ust. 2**).

Trzeba zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem, w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie jest członkiem OFE. Bezspornie zatem, ubezpieczony, poza 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych przebytych do dnia 1 stycznia 1999 roku, spełnia wszystkie pozostałe wymienione w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej warunki do przyznania dochodzonego świadczenia.

Wobec powyższego, przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach mogą zostać uznane okresy zatrudnienia ubezpieczonego od 01 lipca 1971 r. do 04 marca 1972 r., od 13 marca 1972 r. do 31 grudnia 1975 r., od 17 stycznia 1976 r. do 15 września 1977 r., od 16 września 1977 r. do 30 listopada 1991 r., zgodnie z żądaniem ubezpieczonego. Organ rentowy stanął na stanowisku, iż ubezpieczony nie przedłożył dokumentów potwierdzających wykonywanie prac w szczególnych warunkach. Ubezpieczony twierdził natomiast, iż przepracował 15 lat w warunkach szczególnych, przedstawiając na te okoliczność zwykle świadectwa pracy oraz wskazał, iż zeznania świadka mogą potwierdzić charakter wykonywanej przez niego pracy.

Sąd uznał zatem za zasadne ustalić charakter pracy ubezpieczonego w spornym okresie. Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Sąd w związku z tym przeprowadził na okoliczność charakteru pracy ubezpieczonego w spornym okresie postępowanie dowodowe z akt ubezpieczeniowych, z zeznań świadka oraz zeznań ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

W sądowym postępowaniu odwoławczym, jak już zostało wskazane, okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex Polonica, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex Polonica). Nie jest zatem przeszkodą dla dokonania takich ustaleń brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę. W niniejszym postępowaniu takie świadectwo nie zostało ubezpieczonemu wystawione.

W pierwszej kolejności, przyznając rację pozwanemu, wskazać należy, iż analiza akt ubezpieczeniowych oraz zeznań świadka i ubezpieczonego wskazuje, iż nie dysponuje on jakimkolwiek dowodem na fakt, iż przepracował 15 lat w warunkach szczególnych, wykonując prace wymienione w wykazie A, dziale VI, pod poz. 7 i 8 - gdzie mowa jest o pracach w klejowniach z użyciem klejów zawierających rozpuszczalniki organiczne oraz politurowaniu ręcznym na stanowisku stolarza. Podkreślić należy, iż ubezpieczony nie przedłożył akt osobowych z poszczególnych spornych okresów zatrudnienia. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób jest przyjąć, aby ubezpieczony – na którym w sprawie spoczywał (w myśl art. 6 k.c.) ciężar dowodu, w tym w szczególności przytoczenia dowodów na potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, udowodnił, iż w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Za konieczne w tym miejscu Sąd uznał przywołanie ugruntowanego poglądu orzecznictwa, zgodnie z którym przepisy przewidujące prawo do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, co wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy (vide: uzasadnienie wyroku SN z dnia 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Zbiór Urzędowy Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych 2006/13-14/218). Zgodnie z tezą wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r. wydanego w sprawie II UKN 417/97 (OSNP 1998/21/638) nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). O uprawnieniu do emerytury na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decyduje łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 r. II UKN 598/00 OSNP 2003/17/419).

W ocenie Sądu, ubezpieczony nie wykazał, iż w ramach swojego zatrudnienia przez okres 15 lat pracował w szczególnych warunkach.

W świetle powyższego Sąd uznał, iż wydana w sprawie decyzja organu rentowego była w pełni zasadna, w związku z czym odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne, na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c. i powołanych przepisów, podlegało oddaleniu.

SSO Elżbieta Trybulec – Czernek